

som er Hjørnestenen for den hele Reform, nemlig Spørgsmaalet om Fæstevæsenets Afløsning. Det var imidlertid af megen Betydning, at Landbocommissionen strax efter at have behandlet sine første Sager, der, som det erde Thing vil vide, netop vare de to, som nu foreligge det andet Thing, det var af megen Betydning, siger jeg, at netop under Behandlingen af disse Sager fastholdt Commissionen eensstemmigt, som en Nødvendighed, som en paatrængende Nødvendighed den Fordring, at iblandt de omhandlede Reformers maatte den bebudede Communal-Reform, den Commissionen endog saa i sit Commissorium saa godt som tilfagte Communalreform udgjøre et væsentligt Led. Jeg tillader mig nu at gøre opmærksom paa, at samtlige Commissionens Medlemmer med Genstemmighed paaminde indtrængende Ministeriet om, at alle de Reformlove eller de i Commissoret tilfagte Reformers maatte ønskes at fremkomme saa godt som samtidigt, da de ikke let og neppe heldbringende kunde fremmes stykkevis; Thinget vil vide, i hvilket Omfang Hans Majestæts Regjering har seet sig istand til at imødefomme dette Ønske, og her maa jeg gaae over til et Øieblik at dvæle ved November-Ministeriets Forhold til disse Reformers, og jeg vil da ikke tilbageholde, at dette Ministeriums Forhold ingenlunde har forekommet mig enten tilfredsstillende eller opmuntrende. Det vil være bekjendt, hvorledes allerede Sammenkaldelsen af vor nærværende Forsamling har maattet være underkastet et Øphold, som aldeles sikkert ogsaa med Hensyn til disse Reformers maa beklages; men det vil tillige være bekjendt, at alligevel har hverken disse Reformudkast eller andre overhovedet været forelagt eller været publiceret forinden vor Sammenkomst; ja, de ere end ikke komne tilstede, førend nogen Tid efterat Thinget allerede var aabnet. Jeg lægger herved ogsaa stor Vægt paa den, som det forekommer mig, mærkelige Udtalelse forleden Dag af Indenrigsministeren, idet han nemlig citerede som en Undskyldning eller Forklaring for, at en af disse Reformers ikke var fremkommen, den Omstændighed, at Landbocommissionens seneste Betænkning først for kort Tid siden var ham tilhændkommen, men han talte ikke om, at denne Betænkning

var den sidste, som det paalaa Commissionen at afgive, og at den angik Tiendens Afløsning og Realbyrdens Afløsning, som aabenbart maa være det sidste Led i Ræden, og han talte ikke om, hvad der ibrigt fremgaaer af de Bilag, han selv har forelagt os, at han for Exempel om denne Sag allerede havde Commissionens Betænkning den 25de August forrige Aar. Nu maa jeg tilstaae, at det forekommer mig noget mærkeligt, at navnlig med en Lov som denne, som har været saa forarbejdet, i saa lang Tid gjennemarbejdet, at den ogsaa har ladet vente saa længe paa sig; men jeg maa tilstaae, at det forekommer mig endnu mærkeligere, og jeg vil ligefrem sige endnu beklageligere, at den nu, da den endelig forelægges for os, fremlægges ikke blot som Indenrigsministeren har yttret, — jeg begriber ikke hvorledes han vil begrunde dette, — ikke blot som Indenrigsministeren har yttret, fordi ved Communalloven Intet skal kunne vedtages eller forelægges, forinden dette Anliggende er ordnet, men det forelægges os ledsaget af og knyttet til Skattefremdragelsesloven og Finantsloven, knyttet til disse Love, saaledes at det paa den ene Side kunde synes at forøge Vanskeligheden af Udkastets egen umiddelbare Dypgaae, og at det paa den anden Side næsten kunde faae Udseende af, at vi, bundne eller stærk opfordrede, som vi unegtelig ere, til at ile med Afgjørelsen af Finantsloven, at vi, siger, jeg paa Grund af denne stærke Opfordring skulde affærdige denne Sag med en Skyndsomhed, som sikkerligt maa være meget betænkkelig. Jeg veed vel, og jeg tvivler ikke om, at det er Noget, som ogsaa paa mange Steder er bleven gjort gjældende, at man siger, at denne Lov, ventes med stor Utaalmodighed, navnlig i Jylland, men jeg troer ikke, at jeg feiler, naar jeg siger, at med saa megen Længsel vi end imødesee denne Reform, saa ville vi den dog kun, forsaavidt det seer retfærdigt og billigt, vi ville intet Offer for dens hurtige Tilendbringelse, naar det Offer skulde være en Uret, en Fornærmelse mod det ufrie Gartkorn. Efter disse Bemærkninger skal jeg om selve Loven blot tillade mig den Udtalelse, at ligesom den i sit hele Væsen er en temmelig troe Gjengivelse af de hensøvede Roeskildbste